[2018] 3 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 689

ਭਾਰਤਕੁਮਾਰ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਰੋਟ

ਬਨਾਮ

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ

(2018 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 448)

26 ਮਾਰਚ, 2018

[ਆਰ. ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973: ਸ.377 ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਤਾਂ "ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ" ਜਾਂ "ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀ ਕੈਦ" ਅਤੇ "ਜੁਰਮਾਨਾ" - ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ "ਮੌਤ" ਜਾਂ "ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀ ਕੈਦ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ "ਜੁਰਮਾਨਾ" ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ.302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਰਅਸਲ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਜੋ ਸ.302 ਆਈਪੀਸੀ - ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 18608.302 ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973: ਸ.377 ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼: ਸ.377 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ, ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਲੈਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973: ਸ.377(3) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 377(3) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਉਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ। ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਪਟੀਸ਼ਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਨਿਯਮਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 377(3) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: 1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 377(3) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 377(3) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17, 23] [693-ਐਫ: 694-ਈ]

2. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ "ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ" ਜਾਂ "ਉਮਰ ਕੈਦ" ਅਤੇ "ਜੁਰਮਾਨਾ" ਹੈ। ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 25, 27] [694-H; 695-B]

ਭਰਤਕੁਮਾਰ ਰਮੇਸ਼ਚੰਦਰ ਬਾਰੋਟ ਬਨਾਮ ਰਾਜ
ਗੁਜਰਾਤ [ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 448।

2014 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ (ਵਧਾਉਣ ਲਈ) ਨੰਬਰ 1303 ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 08.10.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਿੰਘ, ਸਮੀਰ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਮਤਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਸਲ ਵਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਸ਼ਾਖਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ 08.10.2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ 2014 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ (ਵਧਾਉਣ ਲਈ) ਨੰਬਰ 1303 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ) 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
3. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇੱਕ ਤੰਗ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਛੋਟਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 302 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ." ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਬੰਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 135 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਬੀ.ਪੀ. ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ 04.09.2014 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਤੀਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਮੇਹਸਾਣਾ (ਗੁਜਰਾਤ) ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 71/2012 ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਦਿਲੀਪਭਾਈ ਰਤਨਾਜੀ।
5. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 5000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 5 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 135 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 5 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ,

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 3 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ 500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, 15 ਦਿਨ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਹੋਰ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

6. ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ (ਦਸਤੀ) ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ) ਉਸ 'ਤੇ ਦਸਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਯੂ. ਓਜ਼ਾ, ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਵੱਲੋਂ ਉਸਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ।

8. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ "10 ਸਾਲ" ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ "ਉਮਰ ਕੈਦ" ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ "ਉਮਰ ਕੈਦ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ) ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮਮਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ) ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ।

12. ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 377(3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ) ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 377(3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।
14. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ।
15. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ (ਰਾਜ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
16. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
17. ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 377(3) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 377(3) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 377(3) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।
18. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ) ਨੂੰ ਦਸਤੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।
19. ਦੂਜਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਨਿਯਮਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।
20. ਤੀਜਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।
21. ਚੌਥਾ, ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ

ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

22. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 377(3) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

23. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

24. ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਦਰਅਸਲ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਣਸੁਣਿਆ ਹੈ।

25. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ "ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ" ਜਾਂ "ਉਮਰ ਕੈਦ" ਅਤੇ "ਜੁਰਮਾਨਾ" ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

26. ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ "ਮੌਤ" ਜਾਂ "ਉਮਰ ਕੈਦ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ "ਜੁਰਮਾਨਾ" ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

27. ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ) ਨੂੰ "ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ" ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਉਮਰ ਕੈਦ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ।

29. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

30. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

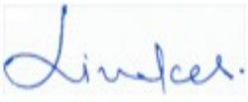

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ